

ການເບິ່ງແຍງຄົນເຈັບ

ການເຈັບເປັນເຮັດໃຫ້ຮ່າງກ່າຍຊຸດໂຊມ, ເພື່ອຢາກໃຫ້ດີໄວ ແລະ ມີເຮືອແຮງຄົນນັ້ນ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດຕໍ່ຄົນເຈັບ.

ການຮັກສາເບິ່ງແຍງຄົນເຈັບຢ່າງໃກ້ຊິດເປັນປະຈຳ ຖືວ່າເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການປິ່ນປົວທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ.

ບາງເທື່ອການໃຊ້ຢາປິ່ນປົວນັ້ນກໍ່ບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນປານໃດ ແຕ່ການເອົາໃຈໃສ່ ເບິ່ງແຍງຄົນເຈັບໃຫ້ດີນັ້ນສຳຄັນຫຼາຍ. ຕໍ່ໄປນີ້ ແມ່ນວິທີການພື້ນຖານທີ່ດີສຳລັບການຮັກສາ ເບິ່ງແຍງຄົນເຈັບ:

1. ຄວາມສະດວກສະບາຍຂອງຄົນເຈັບ.

ຄົນເຈັບຄວນໄດ້ນອນພັກຜ່ອນໃນບ່ອນມີດຽ ແລະ ສະດວກສະບາຍ, ມີອາກາດສົດຊື່ນ, ມີແສງສະຫວ່າງພຽງພໍ. ບໍ່ຄວນໃຫ້ຖືກອາກາດຮ້ອນ ຫຼື ໜາວຈົນເກີນໄປ. ຖ້າຄົນເຈັບໜາວ ຫຼື ອາການສັ່ນ (ສະບັ້ນ) ກໍ່ຕ້ອງຫົມຜ້າໃຫ້ເຂົາ. ຖ້າຄົນເຈັບເປັນໄຂ້ແຮງ ຫຼື ອາກາດຮ້ອນຫຼາຍ ກໍ່ບໍ່ຄວນຫົມຜ້າໃຫ້ເຂົາ (ເບິ່ງໜ້າ 75)

2. ຂອງແຫຼວ (ນ້ຳ)

ອາການເຈັບເປັນເກືອບທຸກຊະນິດໂດຍສະເພາະແມ່ນໄຂ້ ຫຼື ຖອກທ້ອງຄົນເຈັບຄວນກິນ ຂອງແຫຼວເຊັ່ນ: ນ້ຳຕົ້ມ, ນ້ຳຊາ, ນ້ຳໝາກໄມ້, ນ້ຳຕົ້ມກະດູກ ແລະ ອື່ນໆ....

3. ອະນາໄມຮ່າງກາຍຄົນເຈັບ

ການດູແລຄົນເຈັບໃຫ້ສະອາດນັ້ນເປັນສິ່ງສຳຄັນ. ເຂົາຄວນໄດ້ອາບນ້ຳທຸກໆມື້. ຖ້າເຂົາຫາກເຈັບຫຼາຍຈົນລຸກຈາກບ່ອນນອນບໍ່ໄດ້ໃຫ້ເອົາຜ້າ ຫຼື ຟ້ອງນ້ຳຈຸມນ້ຳອຸ່ນເຊັດໃຫ້ເຂົາ. ເຄື່ອງນຸ່ງ, ຜ້າຫົມ, ຜ້າປູບ່ອນຂອງເຂົາຕ້ອງໃຫ້ສະອາດຢູ່ສະເໝີ. ພະຍາຍາມເອົາເສດອາຫານ ອອກຈາກບ່ອນນອນຂອງເຂົານຳອີກ.

ຄົນເຈັບຄວນໄດ້ອາບນ້ຳທຸກໆມື້

HLI Seattle Health Leadership International Field Draft Copy

4. ອາຫານດີໆ

ຖ້າຄົນເຈັບຍາກກິນເຂົ້າ ຄວນເອົາໃຫ້ເຂົ້າກິນ. ໂລກໄພໄຂ້ເຈັບສ່ວນຫຼາຍ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງກິນອາຫານພິເສດສະເພາະ. ຄົນເຈັບຄວນກິນອາຫານແຫຼວໃຫ້ຫຼາຍໆ ແລະ ກິນອາຫານທີ່ຈະຊ່ວຍເສີມສ້າງຮ່າງກາຍໃຫ້ສົມບູນນຳອີກ ເຊັ່ນ: ນົມ, ເນີຍ, ໄກ່, ໄຂ່, ຊີ້ນ, ປາ, ໝາກຖົ່ວ, ຜັກຂຽວ ແລະ ໝາກໄມ້ (ເບິ່ງບົດທີ 11).

ຖ້າຄົນເຈັບອ່ອນເພຍຫຼາຍ ຈົ່ງໃຫ້ອາຫານທີ່ຈະຊ່ວຍເສີມສ້າງຮ່າງກາຍໃຫ້ສົມບູນໃຫ້ຫຼາຍ ແລະ ໃຫ້ກິນຫຼາຍໆຄັ້ງຕໍ່ມື້. ແຕ່ຖ້າຈຳເປັນ ກໍ່ຕ້ອງເຮັດໃຫ້ອາຫານດັ່ງກ່າວນັ້ນເປັນ ຂອງແຫຼວເສຍກ່ອນຈົ່ງໃຫ້ເຂົ້າກິນ ເຊັ່ນ: ບົດໃຫ້ລະອຽດ ຫຼື ຕົ້ມນຳແກງ ຫຼື ປັ້ນເຮັດນຳໝາກໄມ້ກໍ່ໄດ້.

ອາຫານທີ່ໃຫ້ພະລັງງານນັ້ນກໍ່ຈຳເປັນຄືກັນ ເຊັ່ນ: ເຂົ້າຕົ້ມ, ຕົ້ມເຂົ້າໂອດ, ເຂົ້າສາລີ, ມັນຕົ້ນ ຫຼື ມັນຝະລັ່ງຕົ້ມ, ເອົາປະສົມກັບນຳຕານ ແລະ ນຳມັນພືດຈັກໜ້ອຍຈະຊ່ວຍໃຫ້ມີແຮງ. ພະຍາຍາມຊຸກຍູ້ໃຫ້ຄົນເຈັບກິນເຄື່ອງດື່ມທີ່ມີລົດຊາດຫວານ ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນກຳລະນີທີ່ຄົນເຈັບກິນອາຫານບໍ່ໄດ້ຫຼາຍ.

ບັນຫາສຸຂະພາບບາງຢ່າງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ກິນອາຫານພິເສດສະເພາະ ດັ່ງໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ຕາມໜ້າທີ່ບອກໄວ້ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ເລືອດຈາງ	ໜ້າ 124
ບາດແຜກະເພາະ ແລະ ອາຫານບໍ່ອ່ອນ.....	ໜ້າ 128
(ໃນກຳລະນີເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ຄວນກິນ ອາຫານເລີຍ)	ໜ້າ 93
ໂລກເປົາຫວານ	ໜ້າ 127
ໂລກຫົວໃຈ	ໜ້າ 325
ໂລກກ່ຽວກັບຖົງນຳບີ	ໜ້າ 329
ໂລກຄວາມດັນເລືອດສູງ	ໜ້າ 125

ການເບິ່ງແຍງເປັນພິເສດສຳລັບຄົນເຈັບໜັກ.

1. ຂອງແຫຼວ (ນຳ)

ເປັນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ສຸດທີ່ຄົນເຈັບໜັກຈະຕ້ອງກິນອາຫານແຫຼວໃຫ້ພຽງພໍ. ຖ້າຄົນເຈັບກິນໄດ້ເທື່ອລະໜ້ອຍຈົ່ງໜັ້ນເອົາໃຫ້ກິນເລື້ອຍໆ. ຖ້າຄົນເຈັບບໍ່ສາມາດກິນໄດ້ຫຼາຍໃຫ້ເຂົ້າດື່ມ ຫຼື ກິນເທື່ອລະໜ້ອຍທຸກໆ 5 ຫຼື 10 ນາທີ.

ຈົ່ງວັດແທກເບິ່ງວ່າ ຄົນເຈັບຕົ້ມນຳໄດ້ປະລິມານຫຼາຍປານໃດໃນແຕ່ລະມື້. ຖ້າແມ່ນຜູ້ໃຫຍ່ຈະຕ້ອງກິນນຳຢ່າງໜ້ອຍມື້ໜຶ່ງ 2 ລິດ ແລະ ຄວນຢ່າຮຽວຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ 3 ຫຼື 4 ເທື່ອຕໍ່ມື້ (ຫຼືປະມານໜຶ່ງຈອກກາເຟ (ຫຼື 60 ຊີຊີ). ຖ້າຄົນເຈັບບໍ່ກິນນຳ ຫຼື ບໍ່ຢ່າຮຽວຢ່າງພຽງພໍ ຫຼື ຖ້າເຂົາເລີ່ມສະແດງອາການຂາດນຳໃນຮ່າງກາຍ (ໜ້າ 151),

ຈົ່ງຊຸກຍູ້ໃຫ້ເຂົາກິນນຳໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ເຂົາຄວນຈະດື່ມເຄື່ອງດື່ມບຳລຸງທີ່ປະສົມເກືອເລັກນ້ອຍ. ຖ້າເຂົາບໍ່ກິນນຳແບບນີ້ຄວນໃຫ້ເຂົາກິນຢາແກ້ການຂາດນຳ (ໜ້າ 152). ຖ້າຄົນເຈັບບໍ່ສາມາດກິນນຳນີ້ໄດ້ຢ່າງພຽງພໍ ແລະ ອາການຂາດນຳໃນຮ່າງກາຍຍັງປະກົດຢູ່ ແພດອາດຈະໃສ່ນຳທະເລໃຫ້ເຂົາ. ແຕ່ຖ້າຄົນເຈັບສາມາດກິນນຳໄດ້ເທື່ອລະໜ້ອຍຢູ່ນັ້ນ ກໍ່ຈົ່ງພະຍາຍາມໃຫ້ເຂົາກິນເລື້ອຍໆ ແລະ ກໍ່ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໃສ່ນຳທະເລໃຫ້ເຂົາ.

HLLI Secretariat Partnership International
Health Draft
Field Draft

2. ອາຫານ

ຖ້າຄົນເຈັບໆແຮງຈົນກິນເຂົ້າບໍ່ໄດ້ ຄວນໃຫ້ເຂົ້າກິນນໍ້າແກງ, ນໍ້າມັນ, ນໍ້າໝາກໄມ້, ນໍ້າຕົ້ມຊື່ນ ຫຼື ຂອງແຫຼວທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງອາຫານອື່ນໆ (ເບິ່ງບົດທີ 11). ຕົ້ມແປງສາລີ, ຕົ້ມເຂົ້າໂອດ ຫຼື ນໍ້າເຂົ້າກໍ່ ເປັນອາຫານທີ່ດີແຕ່ຕ້ອງປະສົມອາຫານປະເພດເສີມສ້າງຮ່າງກາຍນໍາ. ສ່ວນແກງນັ້ນອາດຈະເອົາໄຂ່, ຖົ່ວເຫຼືອງ, ຊີ້ນໝັກໃຫ້ໝຸ່ນ, ປາ ຫຼື ໄກ່ເຮັດກໍ່ໄດ້. ຖ້າຄົນເຈັບກິນໄດ້ເທື່ອລະໜ້ອຍນັ້ນ ຄວນໃຫ້ເຂົ້າກິນມື້ໜຶ່ງຫຼາຍໆເທື່ອ.

3. ການເຮັດອະນາໄມ

ການຮັກສາອະນາໄມ ສໍາລັບຄົນທີ່ເຈັບໜັກ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍ. ຄົນເຈັບຄວນຈະໄດ້ອາບນໍ້າອຸ່ນທຸກໆມື້. ປຸງຜ້າປູບ່ອນທຸກໆມື້ ແລະ ເວລາໃດມັນເປື້ອນກໍ່ປຸງໂລດ. ເສື້ອຜ້າ, ຜ້າປູບ່ອນນອນ ແລະ ແພເຊັດໂຕຂອງຄົນເຈັບທີ່ເປັນພະຍາດຕິດຕໍ່ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ມີການເຮັດອະນາໄມເປັນພິເສດ. ເພື່ອຂ້າເຊື້ອໄວຣັດສ໌ ແລະ ແມ່ພະຍາດດັ່ງກ່າວນັ້ນ ໃຫ້ຊັກເຄື່ອງໃຊ້ຂອງຄົນເຈັບນັ້ນດ້ວຍນໍ້າສະບູຮ້ອນ ຫຼື ຕົ້ມນໍ້າຢາໂຄລິນລົງໄປໃນນໍ້ານໍາກໍ່ໄດ້.

4. ການປ່ຽນທ່ານອນ

ຄົນເຈັບທີ່ມີອາການອ່ອນເພຍຫຼາຍ ແລະ ບໍ່ສາມາດພັກຄົງໄດ້ດ້ວຍໂຕເອງນັ້ນ ຄວນຊ່ວຍເຂົ້າປ່ຽນທ່ານອນເລື້ອຍໆໃນແຕ່ລະມື້. ອັນນີ້ຈະຊ່ວຍປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ເປັນບາດແຜນອນທັບ ຫຼື ແຜຕຽງ (ເບິ່ງໜ້າ 214). ເດັກນ້ອຍທີ່ປ່ວຍດົນໆນັ້ນຜູ້ເປັນແມ່ຄວນຈະອັມເຂົ້າໃສ່ຕັກເລື້ອຍໆ. ການປ່ຽນທ່ານອນຂອງຄົນເຈັບເລື້ອຍໆ ນັ້ນຈະຊ່ວຍປ້ອງກັນເຂົ້າບໍ່ໃຫ້ເປັນໂລກປອດບວມ ຊຶ່ງໂລກນີ້ເປັນໂລກທີ່ອັນຕະລາຍ ມັກເກີດຂຶ້ນກັບຄົນເຈັບທີ່ອ່ອນເພຍ ຫຼື ເຈັບໜັກຫຼາຍ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ນອນຢູ່ແຕ່ໃນຕຽງເປັນເວລາດົນ. ຖ້າຄົນເຈັບເປັນໄຂ້, ເລີ່ມໄອ ແລະ ຫາຍໃຈຫອບເຂົ້າອາດຈະເປັນປອດບວມ (ເບິ່ງໜ້າ 171).

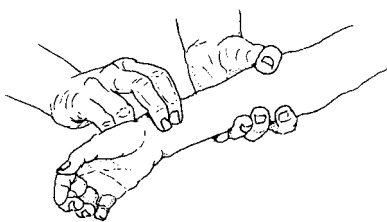
5. ສັງເກດເບິ່ງອາການປ່ຽນແປງຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍ

ທ່ານຄວນສັງເກດເບິ່ງອາການປ່ຽນແປງຕ່າງໆຂອງຄົນເຈັບ ຊຶ່ງອາດຈະບອກໃຫ້ທ່ານຮູ້ວ່າ ອາການຂອງເຂົາໄຄຂຶ້ນ ຫຼື ໜັກລົງ. ຈົ່ງບັນທຶກ “ສັນຍານແຫ່ງຊີວິດ” (ກໍາມະຈອນ, ຄວາມດັນເລືອດ ແລະ ອຸນຫະພູມ) ໄວ້ມື້ໜຶ່ງ 4 ເທື່ອຄື:

ອຸນຫະພູມ (ຂຶ້ນຈັກອົງສາ)

ກໍາມະຈອນເຕັ້ນ (ຈັກເທື່ອຕໍ່ນາທີ)

ການຫາຍໃຈ (ຈັກເທື່ອຕໍ່ນາທີ)

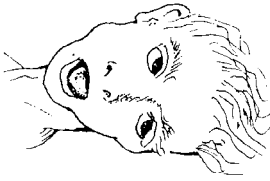

ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນກໍ່ ໃຫ້ບັນທຶກປະລິມານເຄື່ອງດື່ມທີ່ຄົນເຈັບໄດ້ກິນພາຍໃນມື້ໜຶ່ງໆວ່າ ມີປະລິມານເທົ່າໃດ, ເຂົ້າຢູ່ໆ ແລະ ຖ່າຍໜັກມື້ໜຶ່ງຈັກເທື່ອ? ເກັບຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ໄວ້ໃຫ້ແພດ ຫຼື ທ່ານໝໍ.

ການສັງເກດສັນຍານຕ່າງໆທີ່ບົ່ງບອກເຖິງອາການຂອງຄົນເຈັບວ່າຢູ່ໃນຂັ້ນອັນຕະລາຍ ຫຼື ຮ້າຍແຮງສໍາໃດນັ້ນ ເປັນສິ່ງສໍາຄັນທີ່ສຸດ. ລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບສັນຍານຂອງອາການເຈັບເປັນໃນຂັ້ນອັນຕະລາຍນັ້ນມີຢູ່ໜ້າຕໍ່ໄປ. ຖ້າຄົນເຈັບຫາກມີອາການເຫຼົ່ານີ້ຄວນຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກແພດໝໍທັນທີ.

HLLI Seal of Health Leadership International Field Draft Copy

ອາການເຈັບເປັນທີ່ອັນຕະລາຍ

ຄົນເຈັບທີ່ມີອາການແນວໃດແນວໜຶ່ງຄັ້ງລຸ່ມນີ້ສະແດງວ່າເຂົາເຈັບຫຼັກ ແລະ ບໍ່ສາມາດປິ່ນປົວຢູ່ເຮືອນ ໂດຍບໍ່ມີຜູ້ຊ່ວຍຊານດ້ານການແພດຊ່ວຍເຫຼືອເຂົາ. ຊີວິດຂອງເຂົາອາດຢູ່ໃນຂັ້ນອັນຕະລາຍ. ຈົ່ງຊອກຫາຜູ້ຊ່ວຍຊານດ້ານການແພດມາຊ່ວຍເຂົາໃຫ້ໄວທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ຈະໄວໄດ້. ກ່ອນທີ່ຈະມາເຖິງ ຈົ່ງປະຕິບັດຕາມຄໍາແນະນຳຢູ່ຕາມບັນດາໜ້າທີ່ໄດ້ບອກໄວ້ນີ້.

ໜ້າ

- 1. ເລືອດອອກຫຼາຍຈາກບ່ອນໃດບ່ອນໜຶ່ງຂອງຮ່າງກາຍ 82, 264, 281
- 2. ໄອອອກເລືອດ 179
- 3. ຮິມສົບ ແລະ ເລັບມີແຫຼ້ຊ້ໍ້ (ໃນກໍລະນີທີ່ເປັນໃໝ່) 30
- 4. ຫາຍໃຈຍາກຫຼາຍ, ພັກຜ່ອນແລ້ວກໍຍັງບໍ່ເຊົາ 167, 325
- 5. ຄົນເຈັບເຂົ້າຂັ້ນໂຄມາ (ປຸກບໍ່ຕື່ນ) 78
- 6. ຄົນເຈັບອ່ອນເພຍຫຼາຍຈົນຍືນຍົ່ງ 325
- 7. ບໍ່ສາມາດຢ່ວງໄດ້ ມາເປັນມື້ ຫຼື ດົນກ່ວານັ້ນ 234
- 8. ບໍ່ສາມາດກິນນ້ຳໄດ້ມາເປັນມື້ ຫຼື ດົນກ່ວານັ້ນ 151
- 9. ຮາກ ແລະ ຖອກທ້ອງຢ່າງໜັກເກີນ 1 ມື້ຂຶ້ນໄປ, ສຳລັບແອນໂອຍ
     ຮຖ້າກາຍ 2-3 ຊົ່ວໂມງກໍ່ເປັນອັນຕະລາຍແລ້ວ 151
- 10. ອາຈິມມີສີດຳຄືຢາງປູທາງ ຫຼື ຮາກອອກມາເປັນອາຈິມ ຫຼື ເປັນເລືອດ 128
- 11. ມີອາການເຈັບທ້ອງແຮງ ແລະ ລຽນຕິດພ້ອມທັງຮາກແຕ່ຄົນເຈັບບໍ່ໄດ້ຖອກທ້ອງ ຫຼື
     ຂີ້ບໍ່ອອກ..... 93
- 12. ອາການເຈັບປວດໃດກໍ່ຕາມທີ່ຮຸນແຮງ ແລະ ປວດລຽນຕິດກັນເກີນກ່ວາ
     3 ມື້ຂຶ້ນໄປ ..... 29 ຫາ 38
- 13. ຄໍແຂງພ້ອມທັງເຈັບຫຼັງ, ສ່ວນທາງກະໄຕນັ້ນຈະແຂງ ຫຼື ບໍ່ກໍ່ຕາມ.... ..... 182, 185
- 14. ມີອາການຊັກເກີນ 1 ເທື່ອໃນຄົນທີ່ເປັນໄຂ້ ຫຼື ເຈັບໜັກ 76, 185
- 15. ໄຂ້ຂຶ້ນສູງກ່ວາ 39 ອົງສາເຊ ໂດຍບໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ອາການໄຂ້ລຸດລົງໄດ້ ແລະ
     ເປັນແບບນີ້ເກີນກ່ວາ 4 ຫາ 5 ມື້ 75
- 16. ນ້ຳໜັກລຸດລົງເລື້ອຍໆ 20, 400
- 17. ຢ່ວງອອກເລືອດ 146, 234
- 18. ອາການເຈັບທີ່ແຮງຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ແລະ ປິ່ນປົວບໍ່ເຊົາຈັກເທື່ອ ... .191, 196, 211, 212
- 19. ເປັນກ້ອນແຂງຢູ່ຕາມສ່ວນຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍ ແລະ ໃຫຍ່ຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ... .196, 280
- 20. ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບແມ່ມານ ແລະ ຜູ້ຍິງອອກລູກ:
     ມີເລືອດອອກໃນເວລາທີ່ຖືພາ 249, 281
     ໜ້າບວມ ແລະ ຕາຟາງໃນສອງສາມເດືອນສຸດທ້າຍ 249
     ພິກນ້ຳແຕກ ແລະ ເຈັບທ້ອງຫຼາຍຊົ່ວໂມງ ແຕ່ວ່າລູກບໍ່ອອກ 267
     ລົງເລືອດຢ່າງຮຸນແຮງ 264

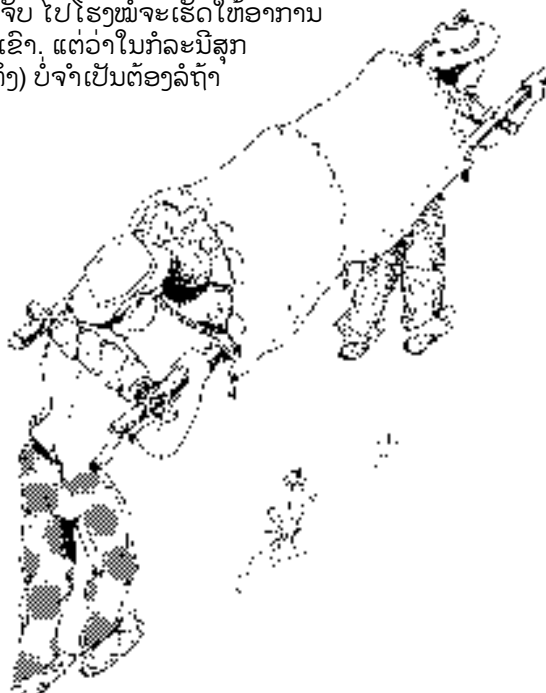
HLI Seattle Health Leadership International Field Draft Copy

ຈະຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກແພດເວລາໃດ ແລະ ແນວໃດ.

ຈົ່ງຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກແພດເມື່ອສັງເກດເຫັນອາການອັນຕະລາຍປະກົດຂຶ້ນ ເປັນຄັ້ງທຳອິດ. ຢ່າລໍຖ້າ ຈົນຄົນເຈັບມີອາການໜັກຂຶ້ນ ເພາະຈະເຮັດໃຫ້ ລຳບາກໃນການ ພາເຂົາໄປໂຮງໝໍ ຫຼື ຖ້າເຈັບໜັກຫຼາຍ ອາດຈະພາໄປໂຮງໝໍບໍ່ໄດ້ເລີຍ.

ຖ້າການເຄື່ອນຍ້າຍຄົນເຈັບ ຫຼື ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ໄປໂຮງໝໍຈະເຮັດໃຫ້ອາການຂອງເຂົາໜັກຂຶ້ນຕື່ມນັ້ນ ຈົ່ງໄປນຳແພດມາເບິ່ງເຂົາ. ແຕ່ວ່າໃນກໍລະນີສຸກເສີນທີ່ຈະຕ້ອງມີການຜ່າຕັດ (ຕົວຢ່າງ ເຈັບໄສ້ຕິງ) ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງລໍຖ້າແພດຄວນນຳຄົນເຈັບສົ່ງໂຮງໝໍທັນທີ.

ຖ້າທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງເຄື່ອນຍ້າຍຄົນເຈັບໃສ່ຕຽງຫາມຈົ່ງແປງຄົນເຈັບໃຫ້ນອນໄດ້ຢ່າງສະບາຍ ແລະ ລະວັງຢ່າໃຫ້ເຂົາຕົກ. ຖ້າເຂົາກະດູກຫັກ ຈົ່ງຖັກແຊກໃສ່ເສຍກ່ອນ ຈົ່ງເຄື່ອນຍ້າຍເຂົາ (ໜ້າ 99) ຖ້າແດດຮ້ອນຫຼາຍ ຄວນເອົາຜ້າກັ້ງໃຫ້ເຂົາ ແຕ່ຄວນເຮັດໃຫ້ມີອາກາດລ່ວງໄດ້ (ເບິ່ງຮູບໜ້າບົກຂອງປື້ມຫົວນີ້).

ຄວນຈະບອກແພດອາສາສະໝັກວ່າແນວໃດ?

ເມື່ອຈະໃຫ້ຢ່າປິ່ນປົວຄົນເຈັບໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງນັ້ນທ່ານໝໍ ຫຼື ແພດອາສາສະໝັກຄວນຈະໄດ້ເຫັນຄົນເຈັບເສຍກ່ອນ. ຖ້າຄົນເຈັບບໍ່ສາມາດມາໄດ້ ແພດອາສາສະໝັກກໍຄວນໄປເບິ່ງເຂົາ. ຖ້າແພດອາສາສະໝັກບໍ່ສາມາດໄປໄດ້ດ້ວຍຕົວເອງ ກໍ່ໃຫ້ຂອກຜູ້ຕ່າງໜ້າຄົນເຈັບທີ່ມີຄວາມຮູ້ລະອຽດກ່ຽວກັບອາການເຈັບເປັນຕ່າງໆ ນັ້ນໄປຫາແພດແທນ. ຢ່າສົ່ງເດັກນ້ອຍ ຫຼື ຜູ້ທີ່ບໍ່ຮູ້ຈັກຫຍັງນັ້ນໄປແທນເດັດຂາດ.

ກ່ອນຈະສົ່ງຄົນເຈັບໄປໂຮງໝໍ ຈົ່ງກວດເບິ່ງອາການເຂົາຢ່າງລະອຽດ ຖ້າຖ້ວນແລ້ວບັນທຶກລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບພະຍາດ ແລະ ສະພາບທົ່ວໄປຂອງຄົນເຈັບ (ເບິ່ງບົດທີ 3).

ໃນໜ້າຕໍ່ໄປນີ້ ແມ່ນແບບຢ່າງທີ່ທ່ານສາມາດເຮັດໃບລາຍງານກ່ຽວກັບຄົນເຈັບໄດ້ໃບລາຍງານແບບນີ້ມີຢູ່ໃນຕອນທ້າຍຂອງປື້ມຫົວນີ້, ຖ້າທ່ານຈະລາຍງານກ່ຽວກັບອາການຂອງຄົນເຈັບຈົ່ງຈັກອອກແລ້ວຂຽນລາຍງານໃສ່ໃຫ້ລະອຽດ, ໃຫ້ບັນທຶກລາຍລະອຽດຕ່າງໆທີ່ທ່ານສາມາດບັນທຶກໄດ້.

ເມື່ອທ່ານສົ່ງຄົນເຈັບໄປໂຮງໝໍ ຈົ່ງສົ່ງໃບລາຍງານກ່ຽວກັບອາການເຈັບຂອງເຂົາໄປນຳພອມ.

HLI Seattle
Health Leadership International
Field Draft Copy

ໃບລາຍງານອາການຄົນເຈັບ ເພື່ອໃຊ້ໃນເວລາສົ່ງຄົນເຈັບໄປປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ

ຊື່ຄົນເຈັບ: _____ ອາຍຸ: _____ ປີ
ເພດ: _____ ທີ່ຢູ່ປະຈຸບັນ: _____
ອາການເຈັບເປັນໃນປະຈຸບັນນີ້ແມ່ນຫຍັງ? _____
_____
_____

ເລີ່ມເຈັບແຕ່ມື້ໃດ? _____
ເລີ່ມເຈັບແບບໃດ? _____
ເຄີຍເຈັບແບບນີ້ມາກ່ອນບໍ່? _____ ຍາມໃດ? _____
ເປັນໄຂ້ບໍ່? _____ ໄຂ້ສູງຈັກອົງສາ? _____ °C
ໄຂ້ເວລາໃດ? ແລະ ໄຂ້ເທິງປານໃດແລ້ວ? _____
ມີອາການເຈັບປວດບໍ່? _____ ເຈັບປວດຢູ່ໃສ? _____ ເຈັບປວດແນວໃດ? _____

ສິ່ງຕໍ່ໄປນີ້ມີອັນໃດແດ່ທີ່ຜິດປົກກະຕິຈາກທຳມະດາ?
ຜິວໜັງ: _____ ຫູ: _____
ຕາ: _____ ປາກ ແລະ ຄໍ: _____
ອະໄວຍະວະເພດ: _____

ຢູ່ງວ: ໜ້ອຍ-ຫຼາຍປານໃດ? _____ ສີ? _____ ມີບັນຫາໃນການຢູ່ງວບໍ່? _____
ຖ້າມີໃຫ້ອະທິບາຍ: _____ ມື້ໜຶ່ງຢູ່ງວຈັກເທື່ອ: _____ ມື້ຄົນຢູ່ງວຈັກເທື່ອ?

ອາຈົມ: ສີຫຍັງ? _____ ມີມູກ ຫຼື ເລືອດບໍ່? _____ ເປັນນ້ຳບໍ່? _____
ຖ່າຍມື້ໜຶ່ງຈັກເທື່ອ: _____ ເຈັບບິດບໍ່? ມີອາການຂາດນ້ຳບໍ່? _____
ຂັ້ນຮ້າຍແຮງຫຼືປານກາງ? _____ ມີແມ່ທ້ອງບໍ່? _____ ຊະນິດໃດ? _____

ການຫາຍໃຈຈັກເທື່ອຕໍ່ນາທີ?: _____ ຫາຍໃຈສັ້ນ, ຍາວ ຫຼື ປົກກະຕິ?
ຫາຍໃຈສະດວກບໍ່? (ອະທິບາຍ) _____
ໄອບໍ່? (ອະທິບາຍ) _____
ໄອມີສູງຫົດບໍ່? _____ ໄອມີຂີ້ກະເທົ່າ? _____ ໄອມີເລືອດບໍ່? _____

ຄົນເຈັບມີອາການອັນຕະລາຍໃດໜຶ່ງຄືກັນກັບການເຈັບເປັນທີ່ໄດ້ບັນລະຍາຍໄວ້ໃນໜ້າ 42 ມື້ນີ້ບໍ່? _____
_____ ອັນໃດ?(ບອກລາຍລະອຽດ) _____ ອາການອື່ນໆ: _____

ຄົນເຈັບກິນຢາຢູ່ບໍ່? _____ ຢາຫຍັງ? _____
ຄົນເຈັບເຄີຍໃຊ້ຢາແລ້ວມີອາການແພ້ຢາແບບຕຸ່ມຄັນໆ ຫຼື ມີອາການແພ້ຢາແບບອື່ນໆ ຫຼື ບໍ່? _____
ແພ້ຢາຫຍັງ? _____
ສະພາບຂອງຄົນເຈັບແມ່ນຢູ່ໃນຂັ້ນ: ບໍ່ຮ້າຍແຮງປານໃດ: _____ ຮ້າຍແຮງ: _____
ຮ້າຍແຮງຫຼາຍ: _____

